

1947

Syrtojet

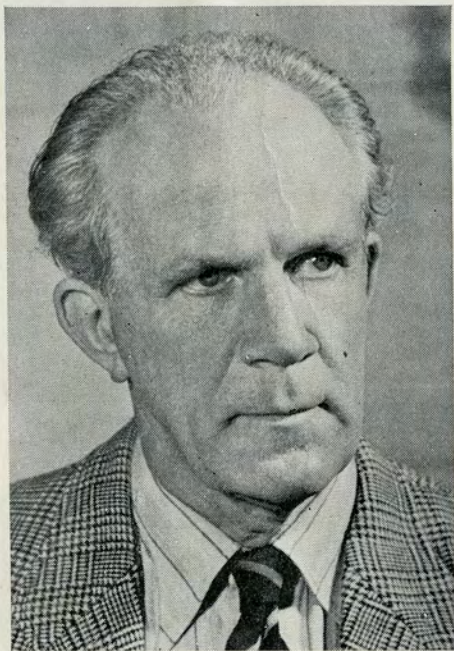

Der kom en Soldat marcherende henad
Landevejen: een, to! een, to! Han havde sit
Tornister paa Ryggen, og en Sabel ved Siden,
for han havde været i Krigen, og nu skulde
han hjem“

Ja, saadan lyder Optakten til H. C. Ander-
sens Eventyr om Soldaten, der mødte den gamle
Heks paa Landevejen og takket være hende
kom i Besiddelse af Mængder af Guldskillinger.
Det er overflødigt at fortælle, hvad der videre
skete, for vi har allesammen hørt Eventyret
fra vi var Børn og ved, hvad det gik til,
at Soldaten til sidst vandt den dejlige Prin-
sesse og hele Kongeriget.

Nu er baade Soldaten, Heksen og Prin-
sesen — for ikke at tale om de tre Hunde:
den med Øjne saa store som Tjækkopper, den
med Øjne saa store som Runer, og den med
Øjne saa store som Runer — nu er de
alle rykket op paa det nye Lærred i den
første danske Helaftefilm, som kommer i Farver.
Og Tegnefilmen rummer jo en Masse Muligheder for
at genskabes den berømte Eventyrdigters Fantasi-
verden, netop fordi den ingen Grænser afstikker
for Fantasiens frie Udfoldelse. Tegnerne, In-
struktøren og Komponisterne har kunnet boltre
sig af Hjertens Lyst, og de
har bestræbt sig paa at finde
frem til en naiv Stil i Sam-
klang med Eventyrets hele
Stemning. En udpræget dansk
Opfattelse af „Fyrtojet“.

Sceneinstruktør ved Det kgl. Teater SVEND METHLING
fortæller om sin Iscenesættelse af „Fyrtøjet“

Hvordan iscenesætter man en Tegnefilm?

— Jeg har altid været lidt imod at fortælle, hvad der foregaar bag Kulisserne, siger Svend Methling under en Samtale om „Fyrtøjet“. Naar Publikum ser en Film, er det ikke Meningen, at de skal kunne sidde og sige, hvem der har lavet det ene, og hvem det andet. Om det er Tegnerne, Drejebogsforfatteren, Produktionslederen eller Iscenesætteren, som har fundet paa dette eller hint, er i og for sig ganske ligegyldigt. Det er det endelige Resultat, der er afgørende.

— Det er jo indlysende, hvori Tegnerens Arbejde har bestaaet — men *Deres?*

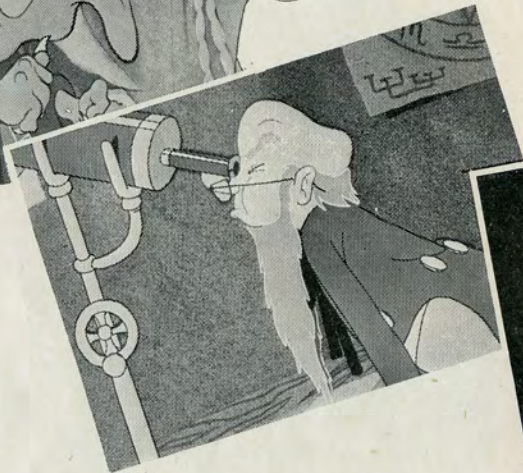
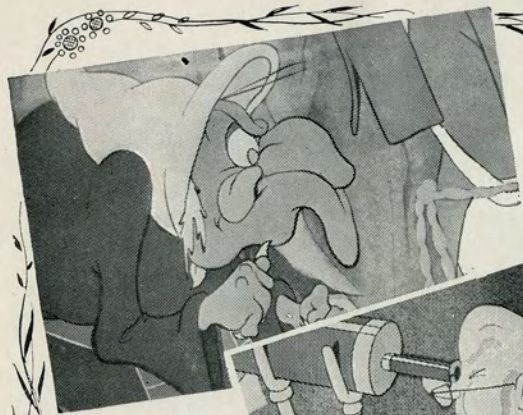
— Da jeg traadte til som Instruktør, forelaa der fra Tegnerens Haand en Del Episoder fra „Fyrtøjet“ som for Eksempel Soldatens March ad Landevejen, hans Besøg hos de tre Hunde og Bryllupshøjtidelighederne, men de hang ikke sammen, og det blev i første Række min Opgave at give Ideer til de Billeder, der skulde kæde dem sammen til et Hele. Tegnerens Fantasi havde boltret sig paa en overordentlig forfriskende, om end ikke altid lige logisk Maade — Tegnerne har jo en rebelsk Fantasi — men efterhaanden lykkedes det os at skabe Kontinuitet i Filmen, og jeg maa sige, at jeg har været meget glad for Samarbejdet.

— Har Instruktørens Indsats i en Tegnefilm og i en almindelig Film overhovedet noget med hinanden at gøre?

— Selv om Instruktørens Arbejde ganske naturligt maa være forskelligt i de to Tilfælde, saa er der dog ogsaa Ting, der er fælles. Rytmen i en almindelig Film er noget meget væsentligt, og det gælder ogsaa for en Tegnefilm, bare i langt stærkere Grad. Tegnefilmen er underkastet de

Svend Methling lytter, mens Poul Reichhardt og Kirsten Hermansen indtaler Soldatens og Prinsessens Replikker

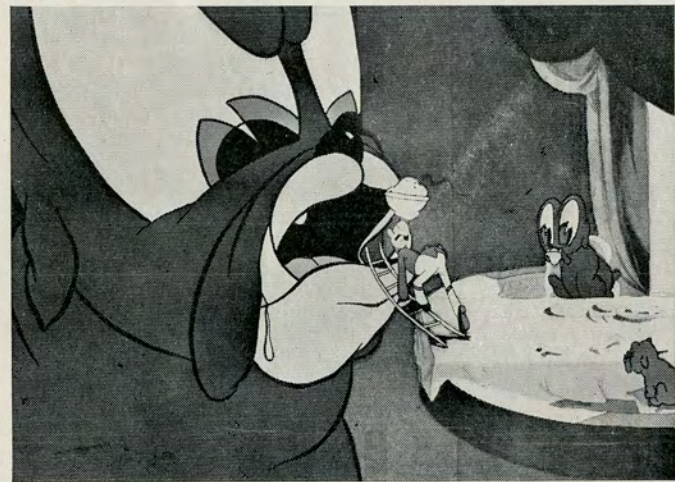

samme dramatiske Love som den almindelige Film, og det er Instruktøren, der har Ansvaret for, at de bliver overholdt.

Naar man iscenesætter en almindelig Film og har en bestemt Opfattelse af dens Figurer, søger man netop de Skuespillere, som man mener vil kunne udfylde dem, og det er egentlig noget lignende, der sker, naar man laver en Tegnefilm; har man en Idé med en Figur, kan man sætte Tegneren paa Sporet og faa ham til at arbejde i den Retning, man har tænkt sig. Forøvrigt har det interesseret mig at være med til at finde en bevidst naiv Stil, som passer netop til „Fyrtøjet“.

Endelig har jeg naturligvis taget mig af Synkroniseringen og fundet de Stemmer, der egnede sig til „Fyrtøjet“s mange forskellige Figurer. Paa det Punkt kommer Mikrofonen En vældigt til Hjælp — den kan jo forandre den menneskelige Stemme, forstærke den op til det helt store Format eller sætte den ned til det spædeste spæde, saa den kommer til at passe ind i Eventyrstilen.

Ja, mere er der vist ikke Grund til at sige om Instruktørens Arbejde. Hvis det er lykkedes gennem dette første Forsøg at skabe en udpræget dansk Opfattelse, kan der jo arbejdes videre paa Grundlag af de indvundne Erfaringer, og jeg synes, det er en vidunderlig Tanke, om man i bogstavelig Forstand kunde føre de danske Farver frem i det store Udland.

Et Par Ord om „Fyrtøjet“s Tilblivelse

Begyndelsen blev gjort i 1943, da Magister Peter Toubro og stud. mag. Henning Pade, bistaaet af Filmens Produktionsleder, Direktør Allan Johnsen og Tegneren Finn Rosenberg gik i Gang med at udarbejde Manuskriptet til Filmen. Da dette forelaa, tog en Række dengang ukendte unge Tegnere fat paa Tegnearbejdet, bl. a. Børge Hamberg, som har skabt den raske Soldat, Preben Dorst, som er Mester for Eventyrets Prinsesse, og Bjørn Frank Jensen, som har tegnet Filmens mange humoristiske Figurer.

Det varede ikke længe, inden det blev nødvendigt at udvide Medarbejderstaben, og efterhaanden var over 200 baade mandlige og kvindelige Tegnere beskæftiget i Produktionselskabet, Dansk Farve- og Tegnefilm A/S.

Tegnearbejdet gik for sig paa den Maade, at Hovedtegnere gav Udkast til Figurerne og angav Bevægelserne, hvorefter disse blev videreført af Medhjælperne. De færdige Tegninger gik til en Afdeling, der overførte Tegningerne paa Celluloid, og Celluloiderne blev derefter koloreret i en anden Afdeling. Farvekompositionerne blev bestemt af Hovedtegnere. Hver Scene blev nu optaget paa Film og forevist Tegnerne til Godkendelse, og naar alle Bevægelser fandtes tilfredsstillende, blev Scenerne optaget paa Farvefilm.

Et Par Tal vil give et Indtryk af Arbejdets Omfang:

Fremstillede Blyantstegninger 543.200 Stk. Tegner paa Celluloid 433.500 Stk. Farvelagte Tegninger 433.500. Ialt 1.410.200 Stk.

I Foraaret 1945 traadte Sceneinstruktør ved Det kgl. Teater Svend Methling til som Instruktør, saavel ved Scenernes Tilrettelæggelse som ved den senere Tilklipping og Synkronisering af Filmen.

Komponisterne Vilfred Kjær og Eric Christiansen har skrevet Filmens Musik, der er indspillet af et 60 Mands Orkester under Ledelse af Vilfred Kjær.

Fremkaldelsen og den endelige Tilklipping og Farvejustering af Filmen blev af Produktionslederen samt Filmteknikerne Henning Ørnbak og Palladium's Filmklipper, Edith Schlüssel, foretaget i Samarbejde med Eclair's Laboratorier i Paris — og nu efter 3 Aars Forløb opføres den første danske Helafstens-Tegnefilm i Farver herhjemme.

Fra venstre: Tegneren Preben Dorst, Magister Peter Toubro, Direktør Allan Johnsen og Tegnere Bjørn Frank Jensen og Børge Hamberg tilrettelægger Scenen, hvor en af Eventyrets tre Hunde springer ned fra sin Pengekiste.

Tegneren Finn Rosenberg Ammitsted

Tegneren Preben Dorst diskuterer Farverne med Aleværelsmaleren Henning Dixner.

Komponisterne Vilfred Kjær og Eric Christiansen under Arbejdet med Filmens Musik

To Sange fra Filmen

Paa min Færden gennem Verden

Musik:

Eric Christiansen & Vilfred Kjær.

Tekst: Victor Skaarup.

Paa min Færden gennem Verden
under Sol og Blæst og Sky'r
har jeg mødt saa meget smukt paa Alfarvej.
Men det svandt som alt det andet
for det store Eventyr
i de lyse Nætter, da jeg mødte dig.

Og jeg synes, jeg har kendt dig,
før jeg saa dig første Gang,
for i alle mine Drømme var du med.
Jeg har ofte set dig smile,
jeg har hørt din Stemmes Klang,
ja, for mig var Drømmeland et dejligt
Sted!

Og paa Lykkens stille Veje,
der hvor ingen Fod har traadt,
drømmer vi om Kærlighed i stort og
smaat.

Vi er glade for en Hytte,
men vi faar et dejligt Slot,
for i Eventyret ender alting godt.

Som Fuglen i Buret

Musik:

Eric Christiansen & Vilfred Kjær.

Tekst: Victor Skaarup.

Der kom i mit Fængsel den sødeste
Længsel,
i Hjertet den trængte sig ind.
Jeg ser imod Himlen og mærker en
Svimlen,
en Drøm, der betager mit Sind:

Refrain:

Jeg føler mig som Fuglen i Buret,
nu er min gyldne Frihed forbi.
Der er Sorg i min Røst,
men min Sang gi'r mig Trøst,
for et Haab bryder frem i mit Bryst.
Jeg føler mig som Fuglen i Buret,
til den, jeg venter, kommer engang.
Saa er Længslen forbi,
og jeg smiler fordi,
vi er sammen og glade og fri.

Filmens Melodier er udkommet paa
Nyt dansk Musikforlag

